

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 A kiadványtalan évről:
 Hónapokra... 10 k.
 Negyedévre... 4 k.
 Egy évre... 30 k.
 Negyedévre... 8 k.
 A kiadványtalan évről:
 Hónapokra... 20 k.
 Negyedévre... 6 k.

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és ünnepnapok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kizárólag visszajelzésre vagy megrendésre nem vállal kötelességet.
 Hirdetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
 Helyes cím: Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

NAGYVÁRAD, július 13.

Radnai püspök elutazása.

Radnai Farkas kinevezett besztercebányai püspök Ő Meltósága tegnap délután fél 5-kor az alföldi vonattal elutazott Nagy-Váradról.

A besztercebányai püspökség garamszent-keresztli birtokán fogja bevárni a pápai praeconisatiót s az ősz elején tartja ünnepélyes bevonulását és installációját székvárosába Besztercebányára.

Nagy-Váradon több mint három évtizedet töltött Radnai Farkas 1872-ben mint protokollista került Lipovniczky püspök udvarába, hol alig harmadfélév alatt püspöki titkár lett s mint ilyen, később pedig mint irodaigazgató irányító befolyást gyakorolt az egyházmegye ügyeire.

Kananok korában mint szemináriumi rector, majd mint a káptalani uradalom dékánja, végül két év óta mint segéd-püspök nemcsak az egyházmegyei és káptalani ügyekben gyakorolt állandóan nagy befolyást, hanem a vármegyei és társadalmi életnek is előkelő faktora volt.

Harminczkét évi működés után tegnap vett búcsút (csendben, minden felhűnést és ünnepeltetést kerülve) Nagy-Váradtól és az egyházmegyétől, melyhez annyi emlék fűzi s melynek kötelekéből most egy felvidéki egyházmegye püspöki székébe került.

Szép, magasztos missió várakozik

ott reá. — Most, amikor erre az apostoli útjára indul. Szent-László egyházmegyéjének azon óhajtása kíséri útjára, legyen főpásztori munkáján Isten bőséges áldása és találjon az apostoli élet fáradozásaiban és sikereiben sok örömet és boldogságot. És a dicsőség sugaraiban is jusson eszébe: hol neveltetését nyerte, hol férfikora legszebb munkásságát fejtette ki, honnét a méltóság és dicsőség útjára indult — jusson eszébe Szent László városa, Szent László egyházmegyéje.

Isten vele!

A pénz.

Sajátságos dolgok folynak most az országgyűlésben.

A királynak apró pénzzel fizetik ki a két civillista emelést. Minden kemény legény beszélni akar, még a főudvarmester ur is, hogy lássa a jámbor választókerület, hogy a képviselő ur még a királynak is megmondja.

Sajátságos és csunya jelenség ez, a Moriamurtól, az egy millió feletti garasokodásig.

Mire nem szavazott meg pénzt ez az országgyűlés, sokszor szó nélkül? és mire nem fog megszavazni még ezután? És éppen ez az egy millió fáj olyan nagyon?

Azt mondják, hogy a király nem folytat magyaros politikát, hát azért nem adunk neki pénzt.

Hazugság ez.

Liberális bolond gomba, az alkotmány jogi tétele, hogy a király nem kormányoz, hanem uralkodik. Ha igaz ez az akadémikus megkülömböztetés, mely praxisban képtelenség, akkor, hát más kormányoz és más vonandó felelősségre a kormányzati hibák miatt. Valóban miniszteri ellenjegyzés mellett ad ki minden törvényt, kinevezést, szóval kormányzati iratot a király, tehát a kormány ellen lehet csak támadni, nem a király ellen.

A kormányt pedig valóban nevelésvesztés leszerelés által engedték megszületni és megélni akkor, mikor tudták, hogy ez a kormány árlejtés útján jutott állásába, a nemzeti aspirációk holt tetemén keresztül. Mégis Barta Ödön, Olay stb. szavára leszerelték a kormány előtt, s így belé nyugodtak a nemzeti aspirációk pusztulásába. De nem nyugodott belé a sok választókerület s azóta ez a dolog szörnyen érzékeny pontja lett az egész ellenzéknek. Valahogy tehát pótolni kellene a múlt fiaskót. A kormányt nem támadhatják, hiszen az ő hátukon jutott a házba, éppen kapóra jön tehát a király. Azért félre dobva a nem felelős királyság és felelős miniszterium elvét, a paktumos kormányt futni engedik saját szegényük takarásáért és támadják a királyt virtusuk megmutatásáért.

Hát ez rut játék.

A mostani udvari politikán minden magyar szeretne változtatni. Ha a képviselők úgy látják, hogy ez vitális érde-

„TISZÁNTUL“ TARCZÁJA.

A magyar kir. honvéd hadapródiskola növendékeihez.

Irta: Bátkay József.

Harmincz hat éven át lelkesítettem a magyar ifjúságot arra, hogy életcéllül a katonai pályát válassza. — Szófogadtak! Sokan! — Több mint én gondoltam! És a szófogadó jó fiúk között van már honvéd ezredes, cs. és kir. őrnagy, vezérkari százados, hadbíró, sok sok csapattiszt, még több tartalékos tiszt, szép számmal őrmesterek, altisztek, nagyobb számban a közl. gényességig feljutó eziltek.

Am ez nem tesz semmit! Szükségben egy tizfilléres többet ér, mint egy a takarékpénztárban heverő ezerforint.

Szükségben egy jó altisz, (megmutatta ezt a székegy Gábor Aro) éppen annyi dicsőséget aratott, mint a sokat tanult, sok helyen szolgált, — Bem apó!

Egy jó közember (Hollandiában: Bochtz Menvitz) képes megverni (egy-egyedül) egy nagy hadsereget.

Evtizedek előtt felemelkedett lélekkel járkáltam a Ludovica Academia területén. Ma? bizonyos fokú, megmegújuló bánattal, máskor pedig fel-felújuló reménységgel lépegetek a hadapródiskola udvarán.

Mi okozza a bánatomat? Aki tudja, az tudjal Mi okozta a reménységemet? Elmondom én!

1732-ben született Washington György. Huszonkét éves korában már zászlóaljkapitány volt.

Később a virginiai katonák vezérévé nevezetett. Öt év múlva virginiai követté választott.

1760-ban tört ki a villongás Anglia és Amerika közt a miatt, hogy a francziák elleni hadjárat költségét Anglia a gyarmatokra is kihartha terjeszteni. 1764-ben azt szedni is kezdte.

Ezidőtől kezdve tíz éven át folyt a polgár-

vér. Végre még a quákerek is fegyvert ragadtak. Rövid idő alatt 150.000 amerikai polgár állott fegyverben. »Szabadság vagy halál« jelmonddal. A sereg fővezérségét Washington fogadta el.

A gyakorlatlan, kezdő katonák között rendet tartott: a tapintat, (tehát már 1765-ben élt Amerikában a Baraun rendszere: ostor nélkül hajtani nyolcz lovat.) győzelmet arattak — kitarással.

A győzelem után a nagy hadvezér felmentését kérte. Megapadt gazdaságára tért haza, honnan őt, — mint hajdan Róma népe Cincinátust — az eke mellől hivaták meg az előki székre.

1789-ben esküdött hűséget, mint elnök. 1793-ban újra őt választották elnöké. 1797-ben mezei jószágára vonult, de hazája ügyeit rendbeszedve, távozott. 1799-ben halt meg. Harmincz napi gyász után nevérol neveztek el Amerika fővárosát, hatalmas emlékoszlopot emeltek tiszteletére.

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTELLER EDE

Nagyvárad,

Fő-utca.

(Uri Casinó-épület).

TELEFON 520.

angol divat férfiszabó-cség

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi-öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműket. — Női costumöket, valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

künk, akkor ne engedjenek egy kormányt sem állni addig, míg e politikában változás be nem áll, de a király személyéhez semmi közük.

Ez a parlament be engedett egy kormány elnököt, ki azon programmal jött, hogy erős kézzel tör le minden nemzeti kívánságot, melyért másfél évig szünetelt a parlamenti munka és folyt az obstrukció. Hogyan kívánhatja ugyan ez a parlament, hogy a király magyarosabb legyen, mint a kormány, a ház és az egész nemzet, mely a történetekbe belé nyugodott. Azt kívánják, hogy a király az ő működésük dacára folytasson magyaros politikát.

Hja! a liberális elv szerint is a király uralkodik, de nem kormányoz. A kormányzás a felelős miniszterium és a parlament dolga.

Üssék a mellüket a honatyák, de ne támadást jelezve, hanem meghajolva szépen mea culpát mondva.

Szent a király személye, nem köpönyegnek való, hogy a kormány mellé bujjék, sem csunya játék tárgyaúl, egy megrokkant ellenzék kezébe. Nem a civillista emelése a baj, hanem a hazafias politika folytonos leszállítás.

Ezen segítsen és ezen segíthet a parlament.

P-y.

Védőjavaslat és választások.

Az őszre választások lehetnek. A dolog politikai körökben is élénk megbeszélések tárgyát képezte és ma már szinte biztosra veszik, hogy októberben választások lesznek. Az ok főleg a benyújtandó katonai javaslatokban keresendő. Mihelyt végeznek a költségvetéssel és azokkal a javaslatokkal, melyekkel szemben nagyobb erőfeszítés nem várható, hozzáfognak az új védőjavaslat magyar szövegezéséhez; németül

már megvan, a hadügyminiszter Tiszának legutóbbi bécsi tartózkodása alatt adta át. Lehet, hogy a végleges szöveg még belső megbeszélések tárgya lesz, de azt ma már pozitív dolog, hogy a javaslatban a két éves szolgálatról nincsen szó; marad mindenben az eddigi rendszer és kéri a teljes létszám emelést. Tisza vállalkozik a keresztülvitelre, de tekintettel arra, hogy a mostani Háztól nem várhatja, hogy önmagát dezavualja és szavazza meg most azt, amiért két évi háborúságot folytatott, a Ház szeptemberben fel fogja oszlatni. Október elejére tervezi az új választásokat. A javaslatot csak az új Ház elé fogja terjeszteni.

A máv. igazgatóságának decentralizációja.

Mint ismeretes, Hieronymi jelenlegi kereskedelmi miniszter, mint a pénzügyi bizottság tagja, az 1903-ik évi költségvetés tárgyalásakor követelte, hogy az államvasutak igazgatása, amely nagyon nehézkes, decentralizáltassék. Most, hogy ő került az ügyek élére, tüzrelvással pusztítja a régi rendszert. Nemcsak szaporítja az ületvezelettségek számát, hanem nagyobb hatáskörrel ruhazza azokat föl, az igazgatóságot teljesen feloszlatja és azokat a szolgálati ágakat, miket decentralizálni nem lehet, — a kereskedelmi miniszteriumba helyezi be.

Ezen decentralizáció hírének a kiszivárgása folytán kelt lábra az a hír is, hogy Ludvig Gyula elnökigazgató, ki e hó 15-én kezdte meg hat heti szabadságát, szabadságidejének letelte után nyugdíjba megy. Ezt a hírt, mint ilyen alakban alaplatant, meg is czáfolták félhivatalosan. Hát persze, ilyen alakban nem is igaz, mert szabadsága letelte után visszajön, el is foglalja hivatalát és csak a jövő év május hó 1-én, mikor a máv. igazgatósága feloszlik, megy nyugdíjba és a régi rendszert támogató összes igazgatók. Csak Csákányi Marx János, a forgalmi osztály igazgatója nem várja be ezt az időt. Ő már ez év augusztus hó 1-én megváltik hivatalától és a gázgyárak díszes jól dotált igazgatói állásával cseréli azt föl.

Mibe kerül az országgyűlés.

A költségvetést lapozgatva azt látjuk, hogy az országgyűlés kiadásaira 3,880,390 korona van előirányozva, — amely összegből a főrendiházra 230,788 korona, a képviselőházra 3,623,608 korona, a delegáció dologi kiadásaira 12,000 korona és a közös adóságot ellenőrző bizottságra 14,000 kor. jut. Eltekintve a képviselők tiszteletdíjaira és lakpénzeire fordított 2,188,800 koronától valamint a választott képviselőházi elnök, alelnökök, háznapy és jegyzők, ugyszint a főrendiházi elnök és háznapy részére preliminált 91,600 koronától, — a többi 1,570,090 koronát az országgyűlés adminisztrációja emésztí fel. Eenyibe kerül az a szervezet a mely a két Ház életműködését aközélettel kapcsolatban hozza. Ez az összeg pedig horribilisan nagy. Okkal-móddal egyharmadát, de talán többet is meg lehet takarítani.

ORSZAGGYULES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 13.

Elnök Perczel Dezső. Napirenden van a civillista tárgyalása.

Barabás beszéde.

Barabás Béla polemizál az előadóval. Az előadó érvelései nem elegendők arra, hogy indokoltá tegye az udvartartás költségeinek emelését. Tisza Kálmán idejében Széll Kálmán volt az előadó, ő sokkal nagyobb tudással ismertette a javaslatot, melynek ugyan maga Tisza Kálmán sem volt barátja, de napirendre került.

A jelenlegi előadó valamivel kevesebbet tud Széllnél, de ő mégis messzebb veti a sulykot.

Rákosi Viktor: Császári és királyi Kammerer (D-rültség.)

Barabás Béla foglalkozik a testőrségi intézmény eredetének ismertetésével. Hivatkozik a múlt század törvényeire, melyben törvények

1769-ben született I. Napoleon, Korzika szigetén. Dacos, izgága gyermek volt! Ő kezdte a verakedést, és mégis ő szaladt panaszra szüleihez! Tíz éves korában adta édesapja katonai iskolába. Itt a hadi tudományokat és a történelmet választotta kiváló tárgyaúl, dolgait feltűnő gondossággal végezte. Télen hóvárak készítésére, ostromára és védésére osztotta be társait. 1784-ben, áttették a párisi hadi iskolába honnan ki tűnő bizonyítványt nyert, ily megjegyzéssel: Nagyra viheti, ha a körülmények kedvezők lesznek. 17 éves korában kinevezték hadnagygyá. Pontosságban feltűnő tisztársait! Négy év múlva kitört a francia forradalom. Ő: a népar-datba vegyült. A nép felemelte. 1794-ben, tehát már tíz év múlva, a touloui ostromnál tüntetvén ki magát, generális lett. Párisban helyreállította a rendet.

A francziák, három sereget indítottak Ausztria ellen, hogy önkretegység. Napoleon, harmincezer francia és harmincz ágyúból álló sereggel, két száz ágyu és 80,000-ból álló osztrák sereg ellen küldetett. Tiroton át kellett Bécs felé vonulnia. S-rege: rendetlen, rosszul felszerelt, rosszul élemezett és pénztelen volt. Mindazeket pótolta ő: lelkesi-éssel. Váratlanul,

s mint a szélvész, lepte meg az osztrák sereget; és rendesen megverte azt.

1796-ban aratta az első győzelmet, Montenétónál; csakhamar Lodinál a másodikat. Ekkor támadt az a kevély gondolata, hogy Európának rövid időn, ő fog parancsolni és sorsa fölött, dönteni. — Lonata mellett 1400 embere s ő maga, 5000 osztrák által körülvétezt és — Napoleon kényszerítette, a sokkal nagyobb erejű ellenséget fegyverletéttel Arcole mellett, majdnem életét veszítette, katonái megtagadták az előremenetelt. Előre ment, ő maga! Nos már csak nem hagyhaták ott katonái!

Calabriában 1783-ban oly rohamos volt a földrengés, hogy 60,000 ember pusztult el. Akik életben maradtak is, kénytelenek voltak elmenekülni.

A menekülők között volt Pepe Vilmos csecsemő, aki (19 éves korában) Calabriába visszatért, annak lakóit fellázította. Családja elmenekült. Őt elfogták, a maritunói állam-börtönben, egy a sziklába vajt viztartóba zárták, ahol felállani nem lehetett.

Itt töltött két évet! Akkor a Sanagnana

nevű szigeten levő, még borzasztóbb börtönbe szállították, ahonnan megszökött s 1808-ban a Napolyt meghódító francia seregbe lépett s 25 éve daczara őrnagyi rangot kapott, mivel ifju korában az olasz katonai iskolát elvégezte!

Huszonkét francziával együtt hamarosan elfogták. Angol fogolyá lett, ahol halálra ítélték.

Az angol tábornagy segéde, egy calabriai tiszt megszöktette. Pepe Vilmos a jóniai szigetekre menekült. Őt meg kapta a szigetek parancsnokságát. 1809-ben Napolyba hívta Joachim. 1813-ban tábornokká lett, báróságot, birtokot kapott! Nemsokára ő irányította az olasz tábornokokot, sőt az uralkodót is anynyira befolyásolta, hogy az (ellene mást nem tehetvén) párbajra akarta hivatni.

1820-ban már a kitüntetések és az előléptetések között is válogatott. Egy év múlva átvette 20,000-nyi sereg vezetését s 1821-ben az osztrák lovasságot kétszer megverte.

Calabria szülőtte azonban nem volt szerencsés a győzelemmel, mert serege elszéledt, — mint mondják — a sötétség miatt eltévedt. Összeszedni többé nem lehetett. Sőt e

Telefon: 560.

U J K E N Y É R S Ű T Ő D E

Telefon: 560.

Ezennel értesítjük a n. é. közönséget, hogy **Nagy-Körös-utczán, a Szabó-féle vendéglő mellett első monori házikenyer és valódi monori rozskenyér sütődét nyitottunk.**

Fiólk-üzlet: SZÉCHENYI-TÉR, 29.
Raktárak: Huszár A. és Társa, Kolozsvári-utca. — Ullmann Sándor, Kolozsvári-utca. — Mózes Farkas, Gilányi-utca. — Roth Dániel, Nagypiacz-tér. — Weisz Náthán, Kört-utca. — Glück Gyula, Aradi-ut. — Nádor Bernátné, Kossuth Lajos-utca.
A valódi monori kenyér mindazon üzletekben kapható, hol czimáblánk ki lesz téve.

813

Csak monori kenyeret kérjen!

Szives pártfogást kér tisztelettel: **Első monori házikenyer sütőde.**

került a sor a japánok és oroszok közt. Igen sok orosz tiszt elesett. A japánok 3 napos harc után egy orosz hadosztályt teljesen megsemmisítettek.

Első támadás Port-Arthur ellen.

Budapest, jul. 13. (Saját tud. táv.) Csifuból azt adják hírül, hogy a japánok megkezdtek Port-Arthur bombázását. 50000 japán fogja körül az erődöt. Hír szerint 11-én támadást intéztek az erőd ellen, de sikertelenül. A port-Arthuri helyőrség visszaverte őket. A japánok vesztesége óriási.

Óriási japán veszteség.

Budapest, július 13. (Saj. tud. táv.) Alexejev jelenti japán forrásból, hogy a japánok 11-én megtámadták Port-Arthurt; de óriási veszteséggel visszaverték. Hír szerint harmincezer a japán elesettek száma.

A japánok ágyui.

Budapest, jul. 13. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik 11-ről kelt, adacsai főhadiszállásról vett értesülés után, hogy a Dacsauba előrenyomuló japánok elől az orosz sereg balszárnya színelig visszavonult, hogy a japánokat a völgy mélyedésébe becsalja.

Az ily módon kifejtett ütközetben a japánok csak későn hozták működésbe ágyúikat. Csak este felé kezdte meg a tüzelést a tüzérség. A kilőtt golyókból ítélve, megállapították, hogy a japánok régi rendszerű, kis kaliberű ágyúkat használnak. A japánok sok embert vesztettek előrenyomulásukban, különösen egy folyón történt átkelésükkor. Az oroszok előre megállapított állásaikba vonultak vissza.

UJDONSAGOK.

TAJEKOZTATO.

Július 14. Hadapródiskola záróünnepélye.

* **Agáczy Norbert nyugalomban.** A premontrei rend nagyváradi társháza jelenleg legidősebb tagjának s a gimnázium legrégebb tanárának, *Agáczy Norbertnek* nyugalomba vonulásáról értesülünk. A kitűnő professzor közel negyven évi fáradságos működés után vonul vissza a katedrálról, melyhez mindvégig csupa lelkesedés fűzte s melyről egész nemzedékek hirdette a tudomány igéit hosszú tanári pályáján. Evtizedek során a nevelés és oktatás magasra emelt ügyét szolgáló jeles tanár a jászói konventbe vonul vissza a jól megérdemelt nyugalomba s helyét a nagyváradi társ házában s a katolikus főgimnáziumban *Ujlaki Rezső* premontrei rendi kanonok foglalja el Rozsnyóról.

* **Polgármesterek a miniszterelnöknél.** A törvényhatósági joggal felruházott városok polgármesterei Nagyváradon május hó 30-án tartott értekezletükön elhatározták, hogy üdvözlő küldöttséget menesztenek Tisza István gróf miniszterelnökhöz, akit egyidejűleg felkérnek a városoknak az általuk végzett állami közigazgatás fejében nyújtandó kárpótlás ügye gyors megoldására. Broly pozsonyi polgármester most arról értesítette az értekezleten részt-

vett polgármestereket, hogy a miniszterelnök a küldöttséget ma, július 14-ikén fogadja. — A deputációban *Rimler Károly* polgármester is részt vesz s e czélból tegnap utazott fel Budapestre.

* **A mai városi közgyűlés.** Ma délután tartja Nagyvárad város rendes havi közgyűlését. Csendes, kánikulai közgyűlésnek ígérkezik. A legérdekesebb tárgy a csillagvárosi patika ügye. Ez a kérdés valószínűleg hoz egy kis élénkséget a tanácskozásba. Azonban a közgyűlés valószínűleg elfogadja a tanács előterjesztését s véleményezni fogja a belügyminiszternek a tizedik patika engedélyezését. Ez a csillagvárosi lakosok jól megindokolt kérelme s érdeke a vármegyének is, mert a szőlősi gyógyszerár csekély forgalma miatt fenn nem tartható, s így csak közelebb lesz hozzájuk.

* **Nagyváradi tanár Norvégglában.** *Báthory Ferencz*, a nagyváradi kereskedelmi iskola tanára, mint annak idején említettük, a szünidőt nagyobb utazással tölti el; utazásának célja, hogy a lappok földjét meglátogassa s a lappok társadalmi viszonyait, életmódját tanulmányozza. A derék tanár jelenleg Norvégiának északi részén utazik. Bödőből két napig hóval borított sziklák között bolyongott hajójuk. míg végre július 3-án reggel megérkeztek Tromsöbe. Ez a hely kikötő, kereskedelmi központ; házai tisztán fából vannak építve. A vegetáció itt már igen satnya. A levél tíz nap alatt érkezett Tromsöből Nagyváradra.

* **Óriási a vízpazarlás.** Meg van a pompás vízvezetékünk, de nem tudjuk megbecsülni. Állandóan nagy a vízpocsékolás, de ilyenkor, nyár közepén óriási mennyiségben pazarolják a drága vizet. Már jó idő óta teljes 24 óráig dolgozik két gép s mégis a vízhiány fenyegeti a várost. Naponta 7000 köbméter, vagyis 7 millió liter vizet fogyaszt a város közönsége, vagyis minden lélekre, még a csecsemőket is számítva, körülbelül 88 liter vizet eszik. Ez azt tapasztaltuk, hogy éppen az intelligensebb közönség bánik könnyelműen a vízzel. Hallottunk olyan eseteket, hogy némelyek egész napon át eresztik a fürdőszoba zuhanyát azért, hogy a lakás levegőjét ezzel hűtsék. A városi főmérnök jelentést tett a tanácshoz, hogy a vízpocsékolás olyan nagy mérveket öltött már, miszerint zavarok állanak be a vízszolgáltatás körül s kénytelen lesz a város a vízvezetéköt a nap nagy részében elzáratni. Ennek a hátrányát pedig már nagyon jól tudja a közönség a korábbi évekből. A városi tanács elhatározta, hogy hirdetmény útján figyelmezteti a város közönségét s felhívja, hogy a vízpocsékolástól tartózkodjék, mert különben kénytelen lesz erősebb eszközökhöz fordulni, esetleg a vízszolgáltatást csak a nap bizonyos óráira redukálja. Utasította a mérnöki hivatalt, hogy emberei házról-házra járjanak s ahol vízpocsékolást észlelnek, jelentésük be. A bejelentések alapján a kihágást soronkívül intézik el s a vízpocsékolást szigorúan büntetik. Azt hisszük, hogy erre nem kerül a sor, mert a közönség a saját érdekében óvakodni fog a további vízpazarlástól.

* **Diszes esküvő.** Tegnapelőtt diszes esküvő volt a nagyváradi-újvárosi ev. ref. templomban. *Danyi József* erdőbányai ev. ref. lelkész tartotta egybekelését *Rátkay Emilia* községi iskolai tanítónővel, *Rátkay József* községi tanító, kedves és szeretetreméltó szép leányával. Tanúk voltak: *Kernáts János* fűrdőbérli és *Novák Gyula* nyíregyházi árvászeki úrnök. Az esküvőn nagyszámu előkelő közönség volt jelen.

* **A Fő utca csatornázása.** Még mielőtt a Fő-utcsát újból burkolnák, előzetesen a csatornát kell elkészíteni. Ezt el is határozta Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága. A belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlés ezen határozatát. A Fő-utca rendezésére szükséges 600,000 korona kölcsön felvétele ellen elvileg nincs észrevétele a miniszternek, de véglegesen akkor fog határozni, ha a feltételek hozzá jóváhagyás végett felterjesztetnek. Az a véleménye különben a miniszternek, hogy a főutcai csatorna építésével egyidejűleg kellene a Lukács György- és Múzeum-utca csatornázását megoldani, mert ezek szoros összefüggésben vannak a Fő utcával. Kifogásolja, hogy a Fő-utca csatornázása Szent János- és Fűzes utcán át a Páris patakánál, tehát a város belterületén omlik a Körözsba, s ezért gondoskodni kell, hogy a szennyvíz összegyűjtő csatorna a Szentjános határig rövid időn belül kiépíttessék. Végül a csatornázási szabályrendeletet sürgeti a miniszter, hogy az még a csatorna üzembe helyezése előtt jóváhagyható legyen.

* **A hadapródiskola mai záróünnepélye.** Fényes ünnepséggel zárja be a mai napon a letűnt tanévet a nagyváradi m. kir. honvédhadapródiskola. A közönségnek pazar látványosságban lesz része a mai záróünnepélyen is, mint minden elődjén s azért óriási érdeklődés nyilvánul az ünnepély iránt az egész városban. A záróünnepély ma, csütörtökön délután fél 6 órakor kezdődik s műsora a következő:

1. Felvonulás. Megnyitó.
2. Szabadgyakorlatok.
3. Voltizálás lovon.
4. Növendéki énekkar.

a) Hát csillagból van a gönczöl szekere.

Kurucz dal.

- b) Vadász dal.
5. Vivás.
- a) iskola vivás.
- b) akadémiai vivás.
6. Növendéki zenekar:
- a) Induló Strobitól;
- b) Egyveleg, összeállította Mazalik.
7. Torna. Szertornázás.
8. Befejező. Elvonulás.
9. Lovaglás.

Ünnepély után a meghívóval rendelkezők az intézet helyiségeibe vonulnak, hol társas vacsora lesz étlap szerint, utána pedig táncz következik.

Minthogy az ünnepélyen magasrangu vendégek is lesznek jelen s az ünnepély lényét emelendő, az urak kéretnek lehetőleg sötét kabáttal megjelenni. Az ünnepély színhelyére gyalogosok a főbejáraton juthatnak be, kocsik pedig a Rhédey-kerti-úton lévő kapun hajtathatnak be.

* **Új ügyészi megbízott.** Plósz Sándor igazságügyminiszter *Maróczy Jánost*, a nagyváradi királyi ügyészséghez beosztott bírósági aljegyzőt a nagyváradi ügyészség kerületébe ügyészi megbízottul rendelte ki.

* **A széles utcai tragédia áldozatainak temetése.** Tegnap helyezték óriási részvét mellett öröknyugalomra a szerencsétlen véget ért Kundó Pétert és kis leánykáját. A Faczánosi gyászház udvarán egymás mellett volt felállítva az apának és leányának ravatala. Nagy számu résztvevő közönség jelent a temetésen, melynek végzetével a holtesteket az olasz-i temetőbe vitték, hol átadták őket az anyaföldnek. A szegény szerencsétlen asszony öt gyermekével a legnagyobb nyomorba jutott. *Gerő Armin* főkapitány tegnap sürgős előterjesz-

tést tett a városi tanácshoz, amelyben kéri, hogy a szerencsétlen asszony három gyermekét ideiglenesen vegyék fel a városi árvaházba, egyet pedig a gyermekmenhelyen helyezzenek el, a nyomorba jutott szegény asszony részére pedig sürgős segítyt adjon a tanács.

* Tömeges elbocsátások a vasutnál.

A magyar királyi államvasutak hivatalos lapjának legutóbbi száma *harminczhárom* vasuti hivatalnok gyakornok és *négy* ideiglenes hivatalnok szolgálatból való elbocsátását közli. Az elbocsátás a vasuti szolgálati rendtartás értelmében minden megokolás nélkül történt. A vasut igazgatóságának jogában áll az ideiglenes alkalmazottakat ok nélkül is elbocsátani a szolgálatból, de a méltányosság még is megkívánja, hogy ezt ne akkor tevének, mikor már egyesek három, négy évet eltöltöttek vasuti szolgálatban. Hir szerint harminczöt főbb hivatalnoknak is fölmondották a szolgálatot s ezt a hivatalos lap legközelebbi száma fogja közölni.

* **Az éber rendőrség.** Épületes dolgok történnek napról-napra Körözs-utca elején a rendőrségtől alig tíz lépésre. Ejjelenként berugott emberek dühajkodása veri fel a környék csendjét, csak a rendőrség embereinek nem zavarja a nyugalmát. Kedden éjjel a rendőrség mellett levő plébánia épület csatornáját fészítették le s emelte el egy berugott kompánia. A csatornát reggel a másik utcán megtalálták. A plébánia épület a városé, a fentartással együtt. Ha már a polgárok vagyonára nem vigyáz a rendőrség, legalább a város tulajdonára őrködjön, különösen mikor azaz orra előtt van. Ha tovább is így megy *a főkapitány egy szép napon* arra ébred, hogy a rendőreit vizsgálja el. Nem nagy kár volna értük!

* **A galicziai bevándorlás ellen.** Végre már erre is sor kerül. Az Országos Magyar Gazdasági egyesület a belügyminiszterhez felterjesztésintézetet a Galiczia-Románia és Oroszország felőli bevándorlás ellen. Törvényes intézkedést kérnek ezen hazátlan, nem produktív, csak élődi elem bevándorlása ellen. A gazdasági egyesület Biharvármegye törvényhatóságához is megküldte pártolást végzett ezen feliratát. Nagyon helyén való lenne, hogy végre gátat vessenek ezeknek a kaftános alakoknak a beözölése elé, amelyek Nagyváradot is elárasztják.

* **Védekezés a takarmányhiány ellen.** A biharmegyei gazdasági egyesület a következő felhívást bocsátotta ki: "A földművelésügyi miniszterium Védekezés a takarmányhiány ellen" egy igen hasznos füzetkét adott ki. A füzetkékben részletesen fel van említve mindazon növény, melyet a tarlóba vetve a gazda takarmányhiányát megpótolhatja. Ugyancsak megemlékszik a füzetke arról is, hogy mely növény milyen talajba vehető el legegyszerűbben s hogy miként járjon el a gazda a termelendő növény takarmányozásánál. Szóval úgy a termelés, mint a takarmányozásra nézve teljes tájékozást nyújt a kis munka. Felhívjuk ennél fogva mindazokat, kik a füzetkét maguknak megszerezni óhajtják, forduljanak ez iránt a biharmegyei gazdasági egyesület titkárihivatalához, hol ezen hasznos munka mindenkinek díjmentesen ki fog szolgáltatni. Nagyvárad, 1904. július 12. *A biharmegyei gazdasági egyesület titkári hivatala.*

* **Védekezés a trachoma ellen.** A trachoma egyiptomi szembetegség elfojtása érdekében az ország néhány törvényhatóságának területén létesítendő kórházi szemészeti osztályok ügyének megvitatása céljából a belügyminiszter július 28-án délutánra értekezletet hívott össze. A tanácskozássra a miniszter Biharvármegye alispánját is meghívta.

x Olvasóink figyelmét felhívjuk **Guzmann Ferencz** bádagos-mester légszesz- és vízvezeték-szerelő lapunk mai számában közölt hirdetésére.

IRODALOM.

Szövetkezeti könyvtár.

A szövetkezeti ügy örvedetes fejlődésnek, haladásnak indult az utóbbi években Magyarországon is. Egymás után alakulnak mindenfelé új és új fogyasztási- és hitelszövetkezetek, úgy hogy számuk ma már több ezerre rug az egész országban.

A szövetkezeti ügy ezen hatalmas fejlődése teszi immár, hogy a szövetkezetek vezetői olyan alkalmas, alapos tájékoztató kézikönyvekkel rendelkezzenek, melyek megbízható felvilágosítást, útmutatást nyújtanak a szövetkezeti életben előforduló jogi, pénzügyi, kereskedelmi kérdésekben, melyek megvédelmezik a szövetkezetek vezetőit, hogy akár tudatlanság, akár mulasztás folytán zaklatásnak, büntetésnek, gyakran érzékeny anyagi kárnak ne legyenek kitéve.

E szükségletnek megfelelni óhajtván, *Szövetkezeti Könyvtár* cím alatt vállalatot indított meg, melyben önálló, a legkiválóbb jogi szakírók által irt külön kötetek fogják tárgyalni: A szövetkezetek adóügyét, A szövetkezetek illetékügyét, A szövetkezetek viszonyát a törvényszékhez, Közigazgatáshoz. A szövetkezetekre vonatkozó kereskedelmi törvényeket, Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok jogait, felelősségét stb. stb., szóval a szövetkezetet érintő legfontosabb kérdéseket.

A folyó évben a Szövetkezeti Könyvtárból három kötet fog megjelenni.

Az első kötet: *A szövetkezetek adóügye*, írta kiváló jogtudósunk *Stadler Endre dr.*, már augusztus hó eljén fog megjelenni.

A három kötetnek előfizetési ára 5 korona.

A bolti ára minden kötetnek magasabb lesz.

Hiszem, hogy minden szövetkezet, saját érdekében meg fogja rendelni ezt a nagybecsű, pótolhatatlan vállalatot, melyhez hasonló még nincsen irodalmunkban.

Az előfizetések nevemre küldendők Budapest, IV., Molnár-utca 19. sz. I. em.

Gyürky Odón.

a Szövetkezeti Könyvtár szerkesztője és kiadója.

TANUGY.

A kereskedelmi iskola értesítője.

Egy évi sikerdus, hangyaszigorral végzett munkásságról számol be a kereskedelmi csarnoktól fentartott nagyvárad felső kereskedelmi iskola a lettint iskolai évről szóló értesítőjében, melyet dr. Kováts S. János, az intézet agilis, kiváló képzettségű igazgatója állított össze nagy ügybuzgalommal.

Az értesítő az igazgatónak az elmúlt iskolai évet megnyitó s a növendékeket munkásságra serkentő lelkes beszéde vezet be. Utána közli az iskola derék, fiatal tanárainak, — *Schustek Adolfnak* a tanévet megnyitó ünnepn tartott székfoglaló beszédét, a melyben a nevelés két főtevézőjének az iskola és szülei ház gyakori érintkezésének szükségességét hangsúlyozta. Igen fontos tárgy ez, mely újabbans mind sürűbben foglalkoztatja a tanügyi férfiakna. Ugyanis a nevelés terén egyik sem végezhet a másik nélkül egész munkát. Eddig pedig — sajnos — az iskola és a szülei ház ellenségek voltak, bár voltaképp nem tudták miért, mert a szülei ház nem is közeledett az iskolához. Ezt az állapotot akarják megszüntetni a tanügy vezető emberei, mert érzik nagyon is szükségét, hogy a szülei ház nyújtson segédkezet az iskolának a nevelésben, mert a tudást, amelyet az iskola nyújt, a szülei háznak fejleszteni kell, csak úgy lehet várni a tanuló jellemének és akaraterejének teljes kifejlődését. A szülei háznak engedni kell az iskola beavatkozását né-

mely tekintetben a ház jogaiba, még akkor is, ha talán a szülő is korlátozva érzi magát a szabadságában.

Az értekezés után az általános részek következnek. A tanári karban annyiban volt változás, hogy Nyilassy Károly helyét Schustek Adolfnak töltötték be. Azonkívül Szontagh Almos alkalmaztatott segítő tanári minőségben. Az iskola szervezetének s a végzett tananyag ismertetése után az igazgatói jelentés következik.

Itt az oktatás cz. fejezet ragadja meg figyelmünket. Az oktatásban vezérelvül azt tekintették, hogy a tanítás eredményes volna nem az elvégzett tananyag mennyiségén, hanem az ismeretek közlésének módján és azon az állandó törekvésen fordul meg, hogy a közölt ismeretek a tanuló vérébe menjenek át és az emlékezetében megrögződjenek. Ezért a tankönyvekbe feldolgozott anyagot praktikus összevonták és így eredményesen fölemésztették. E tekintetben különben még sok célirányos reformot hoztak be.

A fegyelmi állapot kedvező volt, ugyisint az egészségi. Elmúlt tanévben a szertárak is szépen gyarapodtak. Részint fél, részint egész tandíjmentességben részesült összesen 29 rendszer és magántanuló 3700 korona összegben.

Eredményes működést fejtett ki a Schustek Adolf tanár elnöklése alatt működő segítőegyesület, mely 715.57 koronát fordított pénz- és könyvbeli segélyezésre valamint a Kotzmann János tanár vezetése alatt álló Széchenyi-önképzőkör. Azonkívül beszámol az értesítő az alapítványok és ösztöndíjkról, az érettségi vizsgálatokról, végül az ifjúság névsora s a statisztikai kimutatások következnek.

Elmúlt tanévben beiratkozott összesen 114 kimaradt 7, maradt az év végére 107, és pedig 22 róm. kath., 4 gör. kath. 1 ág. ev., 12 ev. ref., 68 izr. Általános előmenetelt tekintve volt az év végén, jeles rendű 8, jó rendű 16, elégséges 54, egy tantárgyból elégtelen 3, két tárgyból 18, több tárgyból 3, vizsgálatlan maradt 5.

TAVIRATOK.

Véres mulatság.

Budapest, július 13. (Saját tud. táv.) Miskolcz közelében egy bánya telepen a köszénbánya munkásai összeverekedtek egy mulatságon. Husz munkás megsebesült, kettő pedig meghalt.

A Ház folyosójáról.

Budapest, jul. 13. (Saját tud. táv.) A képviselőház folyosóján ma arról beszéltek, hogy a civillista-emelés megszavazása után október végéig szünetre mennek a képviselők. Tisza István miniszterelnök rögtön Ischlbe utazik, hogy jelentést tegyen a helyzetről a királynak és előterjesztéseket tegyen a képviselőház őszi munkaprogramjáról.

Földrengés.

Páris, július 13. Briancon környékén a földrengés nagy kárt okozott.

Ellopott szentkép.

Kazán, július 13. (Saját tud. táv.) A Szent Szűz kazáni képét, melynek csodatevő hatást tulajdonítanak és a város közepén lévő Bogorodicki-kolostorban őrzik, ma éjjel tolvajok ellopták. A képet egész Oroszországban nagyon tisztelik és az drágakövekbe lévő foglaltva,

igen értékes. A tolvajokat eddig még nem sikerült elfogni. A lakosság nagy rémségben van.

Lakoma a szerb udvarban.

Belgrád, július 13. Ma volt a diplomáciai diner a királyi palotában. Péter király idegen uralkodók s államfőkre mondott pohárköszöntőt. Azoknak képviselőit üdvözölve, kifejtette, hogy boldog, hogy megállapíthatja azt, hogy sikerült neki uralkodása első évében a Szerbia és a külföldi államok között lévő barátsági köteleket megerősítenie és számít a béke és a haladás érdekében a külföldi képviselők további közreműködésére is.

Mint a diplomáciai testület legidősebb tagja Durka osztrák-magyar követ azt felelte, hogy osztja az uralkodónak elégedettségét a Szerbia és a nagyhatalmak között fennálló és a királytól is kiemelt jó viszonyt illetőleg. A diplomáciai testület feladatát, e viszony megerősítését, megkönnyíti a kormány konzervatív békés politikájának folytatása, mely biztosítani fogja Szerbia haladásának és jólétének rendes fejlődését. Dnmba a király és a királyi családra, valamint Szerbia virágzására üritette poharát.

A macedón mozgalom.

Belgrád, július 13. A minisztertanács az egyes megüresedett követi és konzuli állások betöltésére nézve nem tud megegyezésre jutni. Bulgáriában Simics Szvetiszlavot, aki jelenleg a propaganda élén áll, — van kiszemelve követnek, — mert fölteszik, hogy ő a macedón szervezetet vezetni tudná. A macedón organizációt Simics már régebben ismeri. Itt nincsenek bizottságok, mert a nép nem érdeklődik azok iránt. Csak a kormány teremt ilyeneket, a mikor helyzetének a megerősítésére szükségesnek találja azokat. Akkor bizottságokat küld Macedóniába azzal az ürügygel, hogy ezek a bandák macedón organizációk. Így volt ez akkor is, amikor Kaza-Poreczben a bizottság kényszerítette a parasztokat, hogy magukat szerbeknek mondják.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Irtá: A. C. D. (Angolból.)

18

— On meglep engem, Holmes! — feleltem neki. — Talán csak nem feltétlenül bizonyos azokban a részletekben, amelyeket az imént mondott el Lestrade-nak és Gresonnak? — Tévedesről szó sem lehet! — szölt Holmes vállat vonva. — Az első nyom, amit oda érve észrevettem, az volt, hogy egy kocsi járt arra és a sarkon megállott, megfordult. Mivel tegnap éjjelig egész bétén nem volt eső, világos, hogy a mély kerékvágást csakis ez a kocsi hagyhatta az átázott földben, mely a gyilkosság éjjelén fordult meg arra... Közlebről megvizsgálva az utat, láttam a lópatkó nyomait is, melyekből három meglehetősen elmosódott, a negyedik pedig egész világos volt, ebből könnyű vala következtetnem, hogy három patkója régi, a negyedik pedig új volt... Mivel továbbá Gregson-tól megtudtam, hogy sem ő, sem Lestrade nem kocsin mentek oda, oly bizonyos, mint kétszer-kétszer négy, hogy azon a kocsin, melynek nyomait láttam, csakis a gyilkos és áldozata járhattak a ház környékén.

— Ez elég egyszerűnek látszik, — feleltem én, — de hát azt hogy magyarázza meg amit a gyilkos magasságáról mondott?

— Oh, ez sem boszorkányságl... Tíz köztül kilencz esetben pontosan meg lehet mondani az ember magasságát lépésének a hosszúságából. A számítás fölötté egyszerű: biztosítsa az anatómia csalhatatlanságán nyugszik, úgy, hogy a teóriával nem is untatom önt. E ficzónak a lépéseit két helyen is megmérhettem; először kint, a sáros úton, amelylyel ellenőrizhettem ezt a számításomat. Aki falra, vagy álló táblára ír, rendszerint és ösztönszerűen magasabb síkban kezdi az írást, mint ahogy a szemei fekszenek. Már most, az a vérrel írott szó egy ölnél magasságban volt a falon... Láthatja, hogy ez a következtetés egyszerű gyerekszerű... .

— Hát a gyilkos életkora? — kérdeztem.

— Az, aki ötödik lábnyit tud átlépni egy szökéssel, nagyobb erőfeszítés nélkül, nem lehet túl az élet delén. Ily széles volt az a kis árok a kertben, amelyen a gyilkos átugrott. Ez útjukba esett; — az áldozat, a finom szarvasbőr-czipőben megkerülte, a gyilkos, a durva, lapos sarku bakancsban átugrota... . Láttja, hogy mind ebben nincs semmi boszorkányság; oly világos minden, mint a nap. Én csak egyszerűen alkalmazom a gyakorlati élet eseteire mindazokat a szabályokat, melyeket a megfigyelésről és következtetésemről irtam cikkekben... . Nos, van-e még valami, amit ön titokzatosnak vél?

— Oh, hogyné!... . Az, hogy a gyilkos-örmei hosszúak és hogy trichonopolyi-szivarokat szív.

— Ez is egyszerű és érthető. Azok a véres betűket a gyilkos mutató ujjával rajzolta a falra. A nagyító-üveggel láttam, hogy a betűk körvonalai mellett a fal kissé föl volt karczolván, ami nem történethez volna meg, ha a gyilkos körmei nem hosszúak... . Láthatta, hogy előbb, midőn körülmáskáltam a szobában, többször egészen lehajoltam és úgy néztem nagyító-üveggel a port... . Akkor találtam meg a trichonopolyi szivar hamuját. Kétségtelen hogy az volt és nem csalódhattam, mert különös gonddal és sokáig tanulmányoztam a különböző szivarok hamujának a mirőségét, — még monográfiát és irtam e tárgyról. Annakra szakértők vagyok e tekintetben, hogy pusztán látásra is megmondom a hamuról milyen szivarból vagy dohányból való... . És ez az: az aprólékos körülményeknek ez a pontos, szakértő ismerete az, amiben az ügyes detektiv különbözik a Gregson- és Lestrade-féle átlag-detektivektől.

— Hát a gyilkos arca színe? . . .

— Ab, ez már merészebb állítás, ámbár bizonyos vagyok benne, hogy ez a föltevés is helyes... . De egyelőre nem mondhatok többet, várjuk meg, hogyan fejlődnek az események.

Megsimitottam a homlokomat és halkán mondtam:

— Szinte kóvályog a fejem! . . . Minél tovább gondolkozom, annál rejtélyesebbnek látom az esetet. Hogy került ez a két férfi, — ha ugyan valóban mind a kettő férfi volt, — ebbe az üres, félre eső házba? . . . Hogyan és mivel kényszeríthette egyik férfi a másikat, hogy bevegye a mérget... . mert ön azt mondja, — s ez valószínűnek is látszik, — hogy az áldozatot mérge ölte meg? . . . Mi volt a gyilkos célja, miután rablás nem lehetett, mert az áldozatnak mindene megvolt? . . . Hogy került oda az a jegy-gyűrű? . . . S mindennek fölött: miért irta a gyilkos a német »Rache« szót véres betűkkel a falra? . . . Megvallom, hogy semmiképen se látom útját-módját annak, hogy min. ezeket a körülményeket összeegyeztessem!

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

Nagyváradai hetivásár.

A nagyváradai piacon 1904. július hó 11. 12-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmi szereknek árjegyzéke.

Tiszta buza 16.20 — 16. — Kétszeres buza 15.80 12.20. Rozs 11.60 11. Arpa 11.20 — 11.10.80 — Zab 12.40 — 12. — Tengeri 11. — 10.80 Borsó 32. — Lencse 36. — Bab 16. — Kéleskása 24. — Burgonya 6.80 100 kiló lángliszt 29.20. Zsemlyeliszt 28.80. Fehér kenyér liszt 28. — Barna kenyér liszt 25.60. Széna fuvarral 6. — Sózott szalonna 1.52 — 6 kiló zsup-szalma 20.150 dkr.alom-szalma — 12. 1 köbméter bükkfa 6.40. Tölgyfa 6. — Cserfa 6.60. 1 kiló marhahus I. osat. 1.12. Marhahus II. o. 1.04. Marhahus III. o. — 96. 1 liter ó-bor 1. — 1 liter új-bor — 80. Pálinka — 72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2. — 1 méterm. kőszó 25.50. 1 mm. nyers faggyu 48. — 1 mm. olvasztott faggyu 68. — 1 mm. szappan 48. — 1 mm. birka gyapju —. — 1 mm. magyar gyapju —. — 1 htr ó-bor 64. — 1 htr új-bor 40. — 1 mm. mész 1.80. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3. — 1 mm. kendermag 22. — 1 mm. köles —. — 1 mm. repce —. — 1 mm. dió 60. — 1 mm. mo-gyó —. — 1 mm. aszalt szilva 50. — 1 kgr. savanyu káposzta — 24. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés-hus 1.28. 1 kgr. juh-hus — 92. 1 kgr. vereshagyma — 16. 1 kgr. foghagyma — 52. 1 kgr. bors 2.40. 1 kgr. paprika 4.60 1 kgr. barna kenyér — 22. 1 ltr. kőolaj 44.

Forgalmi kimutatás 1904. július 11. 12-én Tiszta buza körülbelül 650 hltr. Kétszeres buza 130 hltr. Rozs 300 Arpa 140 hltr. Zab. 360 hltr. Tengeri 600 Burgonya 50 hltr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 120 drb. Félhizott 140 drb. 2 évestől feljebb 130 drb. 1 évestől 2 évesig mintegy 150 drb. Süldő 170 drb. Malacz 179 drb. Hizott marha 240 drb. Jármos ökör 3160 drb. Fejős tehén 1000 drb. Borju 1200 drb. Bivaly 74 drb. Juh és kecske 355 drb. Ló 3878 drb.

Marha ártáblázat 1904. július 11-én
1 pár I-ső rendű jármos ökör 640—900 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 560—630 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 380—550 k.
1 drb fejős tehén 140—360 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 190—350 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 140—280 k. 1 drb veres borju 28—54 k. 1 db fél éves borju 70—120 k. 1 drb egy éves borju 84—140 k. 1 drb két éves borju 90—220 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 102—110 1 pár fél éves sertés 48—64 k. 1 pár egy éves sertés 70—130 k. 1 pár két éves sertés 110—200 1 drb ló 160—360 k. 1 pár ökör bőr 42—58 1 pár tehénbőr 30—38 k. 1 pár borjubőr 12—20 k. 1 pár ló bőr 10—20 k.

Hivatalos árfolyamok.

b udapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jul. 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	118.50
Magyar koronajárdék	—	—	—	97.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4%	—	—	—	89
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—
Magyar keleti vasuti államkövénny 1876-ból	—	—	—	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98
Italméresi jog megváltási kötvény	—	—	—	98.50
Horváth szlapon földterhermentési kövénny	—	—	—	2.08
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	1.64
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	—	—	—	98.75
Osztrák járdék papirban	—	—	—	99.50
Osztrák járdék papirban	—	—	—	118.89
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	.99
Osztrák korona járdék	—	—	—	1.52
Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	16.15
Osztrák magyarban részvény	—	—	—	769.50
Magyar hitelbankrészvény	—	—	—	640.25
Osztrák hitelintézet részvény	—	—	—	697.60
Párisi vista	—	—	—	19.01
29 fra kos arany (Napoleon'dor)	—	—	—	117.30
Németbirodalmi márka	—	—	—	289.60
Londoni vista	—	—	—	95.02
20 márkás arany	—	—	—	48.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

„JEGENYE“

gyönyörű fekvésű **gyógyfürdő.**

(1600 méter magasan.)

Bánffy-Hunyad és Kolozsvár közt.

Vásártelki vasas Moor-fürdők.

11° Lobogó-fürdők.

Igazgató orvos:

Dr. Kazay Kálmán.

J a v a l v a:

kezdődő tüdőbajoknak, scrofulótikusoknak, angolkórosoknak csusz, vérszegénység, idegesség ellen.

Prospectust küld

751

a kezelőség.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt **REISZ és PORJESZ.**

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stylben, gazdag választékban, gyárban.

Szolid, szabott árak;

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy évek óta fennálló **vegyszeti ruhatisztító intézetemet**

jelenleg a

Teleky-utca 418/26. sz. alatt

vezetem.

Gőzgépekkel berendezett tisztító intézetemben minden e szakmába vágó munka saját felügyeletem alatt tisztítódik, mivel főitörékvésem, hogy a közönség megelégedését és pártfogását minden tekintetben kiérdemeljem.

Tisztítók: mindennemű férfi és női felsőruhát, akár milyen diszes toletteket **jótállás mellett a legrövidebb idő alatt a legjutányosabb árban.**

Selyemruhák, cretonok, zephirek és batiszlok minden színben tisztítás után mint csaknem újjak kerülnek ki műhelyemből.

Egy öttöny vasalás 1 korona.

A közönség pártfogását kéri teljes tisztelettel:

STEINER M.,

vegyi ruha-tisztító,

Nagy-Teleky-utca 418/26.

Hirdetmény.

A „Nagyvárad Hitelbank Részvénytársaság“ (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-os** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

682

AZ igazgatóság.

Hajnal Ferencz

fűszer-, festék-, bor-, ásványviz- és csemege-üzlete

NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA

Széchenyi-szállodával szemben.

Raffia, szőlőkötő fonal, ojtó-pamut, kékű és kénpor.

Van szerencsém a t. cz. vevőközönség figyelmébe ajánlani dusan felszerelt mindennemű **festékárulmat**, u. m.

PADLÓ FESTÉKEK

Borostyánmáz 1 kg dobozban	I-ső rendű	75 kr.
Spiritusmáz 1 : :	II-od	65
1 : :	I-ső	70
1 : :	üvegben I-ső	85

OLAJ FESTÉKEK

Minden színben 1 kg dob. I-ső rendű 32 kr.

Matt-, fényezett- és vasbutorok tisztításához

Bruniolinok, Spirituslackok s Emaillackok, valamint

Terpentin, Firnis, Copállak, Damárlack, Bórlack, Vaslack stb.

Pormentesítő olaj

1 klg. ára 30 kr.

Helybeli megrendeléseket házhoz, vidéki megrendeléseket helybeli állomáshoz díjtalanul szállítok. Szíves megbízás mellett vagyok

teljes tisztelettel

HAJNAL FERENCZ.

577

Előpatataki gyógy- és borvíz fürőudára.

Guzmann Ferencz

bádogos-mester

Nagy-Körös-utca 8. sz. (Mertz-ház.)

Elvállal:

légszusz-, vízvezeték-berendezéseket, csatornázásokat.

Fürdőszobákat és angol closettek készítését.

800 Mindennemű

bádogos munkálatokhoz, terveket és költségvetéseket díjtalanul készítek.

Házak jókarban tartási vállalata.

Telephonszám: 448.

Az Amerikai Áruház olcsó árakban utólérhetetlen.

Mindenkit kellemesen érint az a szépen összeválogatott nagy **rőfös- és rövidáru raktár**, ami az

„Amerikai Áruház“-ban van.

De különösen most **fehér és színes batisztokban, delaineik, grenadin és paplanokban**; továbbá **gyönyörű tüll és valanse csipkében** és hozzávalókban felülmulhatatlan a raktár.

Tisztelettel.

617

„Amerikai Áruház“,

Nagyvárad,

Olaszi, Fő-utca, «Bazár»-épület.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. **izzólámpa körtéket** tart raktáron 3. legfeljebb 3/4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes, fényképsz lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kártyán áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1/5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamos motorok eredeti gyári árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— *v i l l a m o s v i l á g i t á s i* —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák sz. illesztését, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

→ Meglepő eredmény! ←

Egyszerű kezelés! Nagy kereslet!

mutatja leginkább mennyire vált be a

LABOLIN,

mely lábizzadás ellen a legjobb szer.
Teljesen ártalmatlan, hatása még
oly idült esetben is biztos.

Ara 1 üvegnek használati utasítással és ecsettel 1 kor. 20 fillér.

Kapható:

Berger Sándor PARFÜMERIE „SAVOLY“
illatszerterében
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR. (SZINHÁZ-SAROK.)

U I ! S z e n z á c z i ó s ! U I !

KARDOS LIPÓT

szerencsebazárja Nagyvárad, Szt.-László-tér 1. sz.

T. helybeli és fürdő közönség figyelmébe!

Van szerencsém a t. fürdő közönség szives tudomására hozni, *Nagyváradon Szt. László-téren* egy a mai kor igényeinek megfelelő

S z e r e n c s e B a z á r t

rendeztem be, hol óriási raktárt tartok: *játék-, díszmű-, ajándék-tárgyak, mindenféle szobadíszek-, női- és férfi fehérneműek, újszülött gyermekeknek kelengyék, nyakkendők, sétabotok, nap- és esernyők, férfi torna övek és ingek, úszónadrágok, torna és komót cipők, női és férfi harisnyák, továbbá férfi és gyermek sapkák, fürdő kalapok, nagy raktár: Solingeni zsebkézekből. Tajték áruk, szivar és pénztárczák nagy választéka, férfi szalmakalapok, mosó kötények, dísz és fekete női kötények, utazó táskák, gummi különlegességek, pipere cikkek. És baba javítást elvállalok.*

A midőn a legfigyelmesebb kiszolgálásról, szolid olcsó árakról előre is biztosítom, becses látogatását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Kardos Lipót, szerencse bazárja
Szent.-László-tér, (Kiss Károly mellett.)

Gyermekek fekvő- és ülőkocsik. Utazó kosarak és láda kofferek.

Szabott, olcsó ár!

Uj üzlet!

Zöldfa-utcán csak **Kertész Sándornál**

Van szerencsém a t. közönség b. tudomására adni, hogy helyben Zöldfa-utcán, *Heiman Lipót és Társa* czéggel szemben a mai kor igényeinek teljesen megfelelő *rőfös és divat-áru üzletet nyitottam* s mint fiatal kezdő kereskedő, ki 12 év óta helybeli legelőkelőbb üzletekben elsajátítottam a t. hölgyközönség jó ízléseit, be akarom bizonyítani, hogy lehet a *legdivatosabb árukat oly olcsóért beszerezni*, hogy bámulatos lesz egész Nagyvárad és Biharmegye vevőközönsége előtt. Mindenkinek saját érdeke ezen rendkívül kedvező alkalmat felhasználni, mert ily szép és olcsó *soha nem volt* és nem is lesz. Például:

Legjobb mosó kartonok — — — — 12 kr.	140 cm. sz. koromfekete Lásztér — — — — 98 kr.	120 cm. sz. Tennis Lásztér minden szín — 58 kr.
Legfinomabb selyem batizst — — — — 25 >	140 > > mintás legf. kelme 89 >	95 > > Legfinomabb francia Delén 48 >
Pongais francia batizst, arabesk mintákkal 38 >	120 > > Sottis legújabb — — — — 89 >	Fekete selyem napernyők 98 kr., legfin. 1 frt. 35 >

Rabkötött férfi és női harisnyák, zsebkendők, fejkendők, rendkívül olcsók, ágy garnitúrák, függönyök, paplanok és más százféle cikkek leirhatatlan olcsók, **d e c s a k**

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Kertész Sándor új rőfös- és divataruházában,
Zöldfa-u. (Heiman-czéggel szemben.)

Szabott, olcsó ár!